

**The Armenian Center
for National and International Studies**

ACNIS Director Richard Giragosian Comments on US PRESIDENT OBAMA'S MOSCOW SUMMIT

Richard Giragosian
Director
Armenian Center for National and
International Studies (ACNIS)

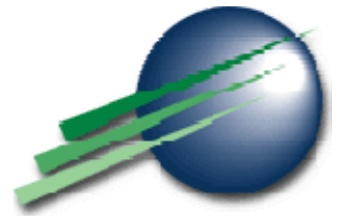
(7 July 2009, Yerevan)—Armenian Center for National and International Studies (ACNIS) Director Richard Giragosian issued a statement today commenting on US President Barack Obama's two-day summit meeting with Russian President Dmitry Medvedev and Prime Minister Vladimir Putin in Moscow:

US President Barack Obama and Russian President Dmitry Medvedev concluded an important new arms control agreement that will reduce the two countries' nuclear arsenals by as much as one-third, as part of an update to the 1991 Strategic Arms Reduction treaty (START). In addition, the two leaders also signed agreements on resuming military-to-military cooperation, restoring efforts to combat nuclear proliferation and regarding Russian permission for US military forces to transit Russian territory and airspace to conduct operations in Afghanistan.

Although the Moscow summit resulted in an important new improvement in US-Russian relations, the two leaders need to be reminded of several further imperatives. More specifically, the US and Russian leaders need to devote greater attention to the need for

cooperation in forging security and stability in the South Caucasus. Within this context, there are five essential points for their consideration:

1. Arms Control for the South Caucasus: There has been a dangerous “arms race” underway in the South Caucasus for the past several years, as Azerbaijan has steadily increased defense spending. Most notably, Azerbaijan has increased its defense budget from \$175 million in 2004 to almost \$2.5 billion for 2009. Even more troubling is the aggressive and militant rhetoric by Azerbaijani officials, threatening to launch a new war against Armenia and Nagorno Karabagh. In order to counter this Azerbaijani threat to regional security and stability, there is a need for a new “arms control” agreement for the South Caucasus, with the US and Russia cooperating to prevent and persuade Azerbaijan from acting on its threats of war;
2. Russia Needs to Recognize Armenia’s Strategic Value: Russia needs to recognize the fact that Armenia is the only reliable ally for Moscow in the region and needs to treat Armenia with respect. Moreover, Russian policy toward Armenia should no longer treat Armenia as a “vassal” state, rather than as a strategic ally, and it must not prevent Armenia from exercising its own sovereignty and independence, including deepening ties with the European Union (EU) and NATO, if it so desires;
3. There Are No Shortcuts to Democracy: Both the United States and Russia seek stability in the South Caucasus. But neither country has demanded enough from the Armenian authorities. Both Moscow and Washington need to send a strong message to Yerevan calling on the Armenian government to sincerely and seriously resolve the country’s ongoing political crisis by inviting a new international inquiry into the tragic events of March 2008, which left at least ten people dead and wounded many more, and take steps to overcome the polarization of Armenian society. The Armenian authorities must also be reminded that they must now learn to govern – and not just rule -- the country and must be called upon to satisfy mounting demands for change and expectations of reform;
4. The Need for a New Approach Toward Nagorno Karabagh: If the US and Russia sincerely seek to resolve the Nagorno Karabagh conflict, they must adopt a new approach that includes recognizing Nagorno Karabagh as an equal party to the conflict and engaging the democratically-elected leaders of Karabagh as full participants in the peace talks. Only with the participation of Nagorno Karabagh can the US and Russia hope to achieve any meaningful progress in mediating the last “frozen” conflict in the region;
5. Time to Pressure Turkey: Although there is a real opportunity for a significant improvement in Turkish-Armenian relations, both Washington and Moscow should recognize that the burden for such a breakthrough now rests solely with Turkey and reaffirm the reality that the issue has no direct link to the Karabagh conflict. It is also clear that Turkey needs to take the next step by opening its closed border with Armenia and establishing diplomatic relations and must, like Armenia, impose no preconditions for such a move. Lastly, the US and Russia must not mistakenly praise Turkey for opening the border and extending diplomatic relations with Armenia; such a move is not a concession to Armenia but is merely the basic behavior of civilized countries and the minimum expectation of normal relations between neighbors.

**The Armenian Center
for National and International Studies**

ՌԱՅՐԿ տնօրեն Ռիչարդ Կիրակոսյանը մեկնաբանում է ԱՄՆ նախագահ Բարաք Օբամայի՝ Մոսկովյան գագաթնաժողովի հանդիպումը

7 հուլիսի 2009թ., Երեւան: Այսօր Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնի (ՌԱՅՐԿ) տնօրեն Ռիչարդ Կիրակոսյանը հայտարարություն տարածեց՝ մեկնաբանելով ԱՄՆ նախագահ Բարաք Օբամայի՝ Մոսկովյան տեղի ունեցած երկօրյա գագաթնաժողով-հանդիպումը Ռուսաստանի նախագահ Դմիտրի Մեդվեդեւի եւ վարչապետ Վլադիմիր Պուտինի հետ:

ԱՄՆ նախագահ Բարաք Օբաման եւ Ռուսաստանի նախագահ Դմիտրի Մեդվեդեւը ավարտին հասցրեցին զինամթերքի վերահսկման նոր եւ կարելոր համաձայնագիրը, ըստ որի եւ որպես 1991 թվականին ստորագրված Ռազմավարական զենքերի կրճատման պայմանագրի (ՌՉԿՊ) լրացման մաս՝ մինչեւ մեկ երրորդով կկրճատվեն երկու երկրների միջուկային զինանոցները: Երկու ղեկավարները ստորագրեցին նաեւ երկկողմ ռազմական համագործակցության, միջուկային զենքերի տարածման դեմ պայքարին ուղղված ջանքերի վերսկսման, եւ Ռուսաստանի կողմից ԱՄՆ զինված ուժերի՝ Աֆղանստանում գործողություններ իրականացնելու նպատակով Ռուսաստանի տարածքը եւ օդային սահմանը տարանցիկ օգտագործման արտոնություն ստանալու մասին համաձայնագրեր:

Թեպետ Մոսկովյան գագաթնաժողովի արդյունքում ձեռք բերվեց կարելոր նոր բարելավում ԱՄՆ-Ռուսաստան հարաբերություններում, երկու ղեկավարներին

հարկավոր է հիշեցնել մի քանի հավելյալ հրամայականների վերաբերյալ: Ավելի կոնկրետ, ԱՄՆ եւ Ռուսաստանի ղեկավարները պետք է ավելի մեծ ուշադրություն դարձնեն Հարավային Կովկասում անվտանգություն եւ կայունություն դարբնելուն ուղղված համագործակցությանը: Այս համատեքստում գոյություն ունեն նրանց ուշադրությանն արժանի հինգ էական կետեր՝

1. Ձինամթերքի վերահսկողությունը Հարավային Կովկասում: Վերջին մի քանի տարիների ընթացքում Հարավային Կովկասում տեղի է ունենում վտանգավոր «զինամթերքի մրցակցություն», քանզի Ադրբեջանը շարունակաբար ավելացրել է պաշտպանությանն ուղղված ծախսերը: Հատկանշական է այն, որ Ադրբեջանը ավելացրել է պաշտպանությանն ուղղված բյուջեն՝ 175 մլն դոլարից (2004թ.) մինչ գրեթե 2,5 մլրդ դոլար (2009թ.): Սակայն առավել մտահոգիչ է այն, որ Ադրբեջանի պաշտոնյաներն ագրեսիվ եւ ռազմատենչ հռետորությամբ սպառնում են նոր պատերազմ սկսել Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի դեմ: Տարածաշրջանային անվտանգությանն ու կայունությանը դեմ ուղղված Ադրբեջանի այս սպառնալիքին պատասխանելու համար հարկավոր է Հարավային Կովկասում «զինամթերքի վերահսկողության» մասին նոր համաձայնագիր, ինչպես նաեւ անհրաժեշտ է, որ ԱՄՆ-ն եւ Ռուսաստանը համագործակցեն՝ Ադրբեջանին կանխելու եւ հանդգելու իր իսկ պատերազմական սպառնալիքները ի կատար չածելու ուղղությամբ:

2. Ռուսաստանը պետք է ճանաչի Հայաստանի ռազմավարական արժեքը: Ռուսաստանին հարկավոր է ճանաչել Հայաստանի՝ տարածաշրջանում իր ամենավստահելի դաշնակիցը լինելու փաստը եւ հարգանք ցուցաբերել Հայաստանի նկատմամբ: Ավելին, ռուսական քաղաքականությունը այլեւս չպետք է վերաբերվի Հայաստանին որպես «վասալ» պետության, այլ որպես ռազմավարական դաշնակցի, եւ չպետք է խոչընդոտի Հայաստանին իր իսկ ինքնիշխանությունն ու անկախությունը գործի դնելու հարցում, ներառյալ Եվրոպական Միության (ԵՄ) եւ ՆԱՏՕ-ի հետ հարաբերությունների խորացմանը, եթե Հայաստանն այդպես ցանկանա:

3. Չկան կարճ ճանապարհներ դեպի ժողովրդավարություն: Եւ ԱՄՆ-ը եւ Ռուսաստանը փնտրում են կայունություն Հարավային Կովկասում: Սակայն նրանցից եւ ոչ մեկը բավականաչափ պահանջ չի ներկայացրել Հայաստանի իշխանություններին: Թե՛ պաշտոնական Մոսկվան, եւ թե՛ Վաշինգտոնը պետք է խիստ ուղերձ հղեն Երեւանին՝ կոչ անելով Հայաստանի կառավարությանը, անկեղծորեն եւ լրջորեն լուծել երկրի շարունակվող քաղաքական ճգնաժամը՝ հրավիրելով միջազգային նոր հետաքննություն՝ 2008 թվականի մարտ ամսի ողբերգական իրադարձություններն (որոնց արդյունքում զոհվեցին առնվազն տասը մարդ եւ շատերը վիրավորվեցին) ուսումնասիրելու համար, քայլեր ձեռնարկել հայ հասարակության բեւեռացումը հաղթահարելու ուղղությամբ: Հայաստանի իշխանություններին հարկավոր է նաեւ հիշեցնել, որ նրանք այժմ պետք է սովորեն երկիրը կառավարել, եւ ոչ թե միայն իշխել, եւ նրանց պետք է կոչ արվի, որպեսզի բավարարեն փոփոխություն կատարելու հետզհետե աճող պահանջները եւ բարեփոխումների ակնկալիքները:

4. Լեռնային Ղարաբաղի նկատմամբ կա նոր մոտեցման կարիք: Եթե ԱՄՆ-ը եւ Ռուսաստանը անկեղծորեն ցանկանում են լուծել Ղարաբաղյան հակամարտությունը, ապա նրանք պետք է որդեգրեն նոր մոտեցում, որն է՝ Լեռնային Ղարաբաղի ճանաչումը որպես հակամարտության հավասար կողմ եւ Ղարաբաղի ժողովրդավար ընտրությունների արդյունքում ընտրված առաջնորդների լիիրավ ներգրավվածությունը խաղաղության բանակցություններում: Միայն Լեռնային Ղարաբաղի մասնակցությամբ է, որ ԱՄՆ-ն ու Ռուսաստանը կարող են հույսեր փայփայել, որ տարածաշրջանում գոյություն ունեցող վերջին «սառեցված» հակամարտության հանգուցալուծմանն ուղղված բանակցություններում ձեռք կբերվի որեւէ իմաստալից առաջընթաց:

5. Ժամանակն է ճնշում գործադրել Թուրքիայի նկատմամբ: Թեպետ թուրք-հայկական հարաբերությունների նշանակալից բարելավման համար կա իրական հնարավորություն, եւ ԱՄՆ-ը, եւ Մոսկվան պետք է ճանաչեն այն հանգամանքը, որ այսպիսի բեկում մտցնելու բեռն այժմ միայն Թուրքիայի ուսերին է, եւ պետք է վերահաստատեն այն իրականությունը, որ այս հարցը ոչ մի անմիջական կապ չունի Ղարաբաղյան հակամարտության հետ: Նաեւ ակնհայտ է, որ Թուրքիան պետք է կատարի հաջորդ քայլը, այն է՝ բացել Հայաստանի հետ փակ սահմանը, հաստատել դիվանագիտական հարաբերություններ, եւ այնպես ինչպես Հայաստանը, չպետք է որեւէ նախապայման առաջադրի այսպիսի քայլի համար: Եվ վերջապես, ԱՄՆ-ը եւ Ռուսաստանը չպետք է սխալմամբ գովաբանեն Թուրքիային՝ սահմանը բացելու եւ Հայաստանի հետ դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու համար, քանի որ այդ քայլը չի հանդիսանում որպես զիջում Հայաստանին, այլ քաղաքակիրթ երկրների տարրական վարքագիծ եւ հարեւանների միջեւ բնականոն հարաբերությունների նվազագույն ակնկալիք է: